

ЛІНГВІСТЫЧНАЯ РЭПРЭЗЕНТАЦЫЯ РЭЛІГІЙНЫХ АБ'ЕКТАЎ РАЁНА НЯМІГА (НА МАТЭРЫЯЛЕ АФІЦЫЙНЫХ ІНТЭРНЭТ-РЭСУРСАЎ БЕЛАРУСІ)

Арленка П.А., Раманюк Я.І.

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Албут А.А. – старшы выкладчык

Даследаванне прысвечана лінгвістычнай рэпрэзентацыі рэлігійных аб'ектаў раёна вуліцы Няміга ў Мінску на матэрыяле афіцыйных інтэрнэт-Аналізуецца частотнасць і прагматычная функцыя прыметнікаў з пазітыўнай канатацыяй у апісанні сабораў. Практычная значнасць работы заключаецца ў стварэнні аўдыягіда на англійскай мове для замежных турыстаў, што садзейнічае захаванню пераемнасці традыцый і павышэнню нацыянальнай свядомасці.

У сучасным грамадстве разам з развіццём тэхналогій усё большую ролю набываюць духоўныя каштоўнасці. У беларускіх цэрквах сёння можна ўбачыць не толькі людзей сталага ўзросту, але і шмат моладзі, маладыя сем'і.

У Беларусі дзейнічае каля 25 рэлігійных канфесій і напрамкаў, аднак праваслаўе застаецца галоўнай рэлігіяй краіны. Яно адыграла важную ролю ў гісторыі беларускага народа, станаўленні яго духоўнасці і культуры, складаючы духоўную аснову чалавека.

Для даследавання абраны раён вуліцы Няміга – адно з найлепшых месцаў Мінска, дзе сканцэнтраваны культавыя аб'екты. Гэты выбар невыпадковы: Няміга з'яўляецца візітнай карткай горада, яго духоўным цэнтрам і адным з самых наведвальных месцаў сталіцы.

Актуальнасць даследавання абумоўлена неабходнасцю вывучэння беларускага рэлігійнага дыскурсу на матэрыяле афіцыйных інтэрнэт-рэсурсаў – сайтаў Міністэрства спорту і турызму [1], афіцыйнага партала Беларусі [2] і Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь [3]. Аналіз гэтых крыніц садзейнічае павышэнню нацыянальнай свядомасці, захаванню пераемнасці традыцый і выхаванню патрыятызму ў моладзі.

Аб'ект даследавання – рэлігійныя аб'екты ў раёне вуліцы Няміга. Прадмет даследавання – лінгвістычныя сродкі апісання рэлігійных помнікаў. Мэта – вывучыць лінгвістычную рэпрэзентацыю гэтых аб'ектаў і стварыць аўдыягід на англійскай мове для замежных турыстаў. Задачы даследавання: вывучыць гісторыю рэлігійных аб'ектаў раёна Нямігі; прааналізаваць інфармацыйныя рэсурсы названых афіцыйных сайтаў; выявіць спосабы лінгвістычнай рэпрэзентацыі рэлігійных турыстычных аб'ектаў; адаптаваць беларуска- і рускамоўны краязнаўчы тэкст на англійскую мову і агучыць яго для аўдыягіда. Гіпотэза даследавання: аналіз тэкстаў беларускага рэлігійнага дыскурсу дазволіць выявіць заканамернасці маўленчых паводзін яго суб'ектаў. Метады даследавання: тэарэтычныя (аналіз, кантэкстуальная інтэрпрэтацыя, абагульненне) і эмпірычныя.

Саборная царква Святых Пятра і Паўла. Саборная царква Святых Пятра і Паўла – найстарэйшы храм горада і адзіны помнік архітэктуры эпохі Рэнэсансу, які захаваўся ў Мінску. Яго выгляд неаднаразова змяняўся на працягу гісторыі.

Храм і кляштар, заснаваныя праваслаўнымі шляхціцамі і мяшчанамі ў 1612 г. і прысвечаныя Святым Пятру і Паўлу, на працягу двух стагоддзяў заставаліся галоўным апірышчам праваслаўнай веры ва ўмовах распаўсюджвання уніі. За чатырохсотгадовую гісторыю храм перажыў нямала драматычных падзей, аднак захаваў свой выгляд да нашых дзён. І сёння адноўлены Свята-Петра-Паўлаўскі сабор – не толькі сведка нашай гісторыі і найстарэйшы архітэктурны помнік Мінска, але і непахісная духоўная цвярдзіня [4, с. 16].

Пасля зацвярджэння уніі ў Мінску, 10 верасня 1612 г., брацтва, якое аб'ядноўвала праваслаўных грамадзян Мінска, прыняло рашэнне пабудаваць праваслаўную царкву і кляштар, а пры кляштары заснаваць школу і шпіталь для бедных. Пасля заканчэння будаўніцтва ў 1613 г. царква была асвечана ў гонар Святых Пятра і Паўла. З XVII да канца XVIII стст. Петра-Паўлаўскі кляштар амаль увесь час вымушаны быў адстойваць свае правы і маёмасць ад уніяцкіх і каталіцкіх замахаў [4, с. 17].

У 1793 г., пасля далучэння Мінскай губерні да Расіі, кляштар быў пераведзены ў Верхні горад па загадзе Кацярыны II, а царква перайменавана ў гонар святой велікамучаніцы Кацярыны. Пасля 1917 г. сабор страціў маёмасць, у 1933 г. быў зачынены і выкарыстоўваўся як склад. У 1941 г. богаслужэнні аднавіліся, але ў 1944 г. храм зноў зачынілі да 1991 г.

Служба ў адноўленай царке адбылася 7 снежня 1991 г. – упершыню за 46 гадоў. Неўзабаве аднавіліся рэгулярныя богаслужэнні. Адначасова пры актыўным удзеле прыхаджан пачаліся капітальны рамонт і аднаўленне роспісаў. У 1993 г. часткі мошчаў Святых Мучанікаў Антонія, Іаана і Яўстафія Віленскіх былі перанесены з Вільнюса ў Мінск. Пасля заканчэння рамонту ў 1999 г. мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт урачыста асвятляў усе тры прастолы сабора.

Свята-Духаў кафедральны сабор. Свята-Духаў кафедральны сабор – адзін з галоўных рэлігійных аб'ектаў у раёне вуліцы Няміга. Гэта велічнае двухвежавае збудаванне ў стылі Віленскага барока, узведзенае рукамі таленавітых майстроў, упрыгожвае гістарычны цэнтр Мінска і вылучаецца сваёй непаўторнай архітэктурай.

Зямля, на якой стаіць сабор, здаўна лічыцца свяшчэннай. Яшчэ ў пачатку XV ст. тут існаваў праваслаўны кляштар Святых Казьмы і Дзям'яна [5]. Пасля пажару ў XVII ст. на гэтым месцы ў 1633–1642 гг. быў узведзены каталіцкі бернардзінскі касцёл. У 1741 г. будынак зноў згарэў, а пасля аднаўлення кляштар быў скасаваны ў 1852 г. У 1860 г. храм вярнулі Праваслаўнай Царкве, адрамантавалі і асвятлілі ў гонар Святых Кірылы і Мяфодзія. У 1870 г. тут адкрыўся праваслаўны кляштар у гонар Сашэсця Святога Духа. Галоўны прастол быў прысвечаны Сашэсцю Святога Духа, а правы – Кірылу і Мяфодзію. У кляштары захоўваліся рэдкія рэліквіі: часткі мошчаў і абраз Святога Нікіты [5].

Пасля 1918 г. храм зачынілі, богаслужэнні забаранілі, а рэліквіі зніклі. Будынак выкарыстоўваўся як месца зняволення. У 1938 г. адбыўся цуд: падчас мітыngu выступоўца, які патрабаваў знесці царкву, атрымаў пераломы ног, і храм ацалеў. З 1942 г. сабор больш ніколі не зачыняўся. У 1945 г. сюды перанеслі галоўную святыню – чудатворны абраз Мінскай Маці Божай, знойдзены ў 1500 г. Ікона захоўваецца тут і сёння. У 1947 г. над саборам зноў узнялі крыжы, а з 1961 г. ён атрымаў статус кафедральнага сабора Мінскай епархіі [5].

Сёння Свята-Духаў кафедральны сабор з'яўляецца не толькі галоўным храмам Беларусі, важным рэлігійным цэнтрам, але і выбітным архітэктурным помнікам.

Моўны партрэт рэлігійных помнікаў вуліцы Няміга. У Бібліі царква – гэта не проста будынак, а бяспечная прастора для тых, хто мае патрэбу ў дапамозе, сістэма перакананняў, якая натхняе на добрыя справы, і можа нават не мець прамога дачынення да рэлігіі. Аналіз моўных сродкаў на афіцыйных сайтах [1–3] выявіў шырокае ўжыванне прыметнікаў з пазітыўнай канатацыяй для стварэння прывабнага вобраза рэлігійных аб'ектаў. Найбольш частотныя прыметнікі (49% ад усіх): *незабыўны, свяшчэнны, духоўны, велічны, старажытны, выдатны, уміратворны, уражальны*. Таксама вылучаны наступныя групы прыметнікаў: 49% – *незабыўны, велічны, духоўны, старажытны, свяшчэнны, выдатны, уміратворны, уражальны*; 37% – *традыцыйны, вядомы,*

прыязны, утульны, маёстатны, сучасны; 14% – асветніцкі, узвышальны, дынамічны, захапляльны, цудоўны; 8% – спакойны, дабрачынны, бездакорны, суцяшальны. Выснова: ужыванне апісальных прыметнікаў выконвае эматыўную функцыю, стварае станоўчы вобраз рэлігійнага Мінска, «ажыўляе» аб'екты і фарміруе дакладнае ўяўленне пра іх нават пры ўзаемадзеянні толькі з тэкстам. Практычная значнасць работы заключаецца ў выяўленні і аналізе прыметнікаў, якія дакладна перадаюць духоўную атмасферу, атачэнне і настрой храмаў і дапамагаюць зрабіць апісанне больш прывабным для мэтавай аўдыторыі.

Мінск – горад з багатай гісторыяй, які неаднаразова адраджаўся з руін. Верхні горад у раёне вуліцы Няміга – найстаражытнейшая частка сталіцы, надзвычай папулярная сярод турыстаў, дзе размешчаны велічныя храмы, помнікі і архітэктурныя збудаванні розных эпох. Культурная спадчына Беларусі непарыўна звязана з рэлігійным жыццём і ўключае цэрквы, кляштары, сінагогі, мячэці і драўляныя храмы. Штогод паломнікі з розных краін наведваюць святыні і духоўныя фестывалі.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь. – URL: <http://mst.gov.by>. (дата звароту: 17.03.2026).
2. Афіцыйны вэб-сайт Рэспублікі Беларусь. – URL: <http://belarus.by> (дата звароту: 17.03.2026).
3. Афіцыйны інтэрнэт-партал Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. – URL: <http://president.gov.by> (дата звароту: 17.03.2026).
4. Кулажанка, Л. Свята-Петра-Паўлаўскі Сабор у Мінску: да 400-годдзя заснавання / Л. Кулажанка, Ф. Сарока, В. Чарняк. – Мн. : [б. в.], 2011. – 47 с.
5. Свята-Духаў кафедральны сабор. – URL: <http://sobor.minsk.by> (дата звароту: 17.03.2026).